

Sak 14/25 - Vedlegg - Styrets notat

Bakgrunn

Som oppfølging av styrets strategiplan for Midt-Gudbrandsdal Renovasjon IKS (MGR) er det gjennomført en vurdering av fremtiden til Kvam gjenvinningsstasjon. Strategiplanen stiller spørsmål ved hvor mange gjenvinningsstasjoner selskapet skal drifte, og om ressursene kan brukes mer effektivt.

Historie

MGR har drevet Kvam gjenvinningsstasjon siden desember 1995. Før dette ble anlegget drevet av Nord-Fron kommune som et deponi for husholdningsavfall. Tidligere renovasjonssjef, Gøran Løkken, kan fortelle at driften av deponiet førte til en rekke avisoppslag, blant annet med bilder av avfall som fløt utover området.

Ved overtakelsen i 1995 ble det avtalt at ansvaret for deponiet tilhørte Nord-Fron kommune, mens MGR etablerte sin virksomhet oppå det eksisterende deponiet. Ifølge avtalen skulle MGR overta eierskapet til arealet, men dette har ikke blitt gjennomført. I matrikkelen står fortsatt Nord-Fron kommune oppført som eier.

Overtakelse og videre drift (1995–2025)

- 1995: MGR overtok driften av Kvam gjenvinningsstasjon fra Nord-Fron kommune. Avtale ble inngått om at Nord-Fron beholder ansvaret for det gamle deponiet. Avtalen er vedlagt saken. Ifølge avtalen skulle grunnen overføres til MGR, dette arbeidet er ikke gjennomført.
- 2003: Første vurdering av nedleggelse. Daværende styringsorgan anbefalte videre drift på grunn av hensynet til abonnentene og tilgjengelighet.
- 2019: Fåvang gjenvinningsstasjon ble oppgradert, og gir et kostnads- og utstyrgrunnlag for hva som kreves for å oppgradere mindre stasjoner.
- 2025: Strategiplanen revideres. Representantskapet stiller spørsmål ved antall stasjoner og behov for investeringer.

Bruksmønster og geografisk dekning

Oppsummering av drift ved Kvam gjenvinningsstasjon

Kvam gjenvinningsstasjon hadde i 2024 totalt 496 ekspederinger, tilsvarende et gjennomsnitt på 13 pr. åpningsdag. Til sammenligning hadde Frya og Rustmoen henholdsvis 9 547 og 6 168 ekspederinger i samme periode. Det antas at andelen gratisleveranser (trevirke, hageavfall, papp, metall m.m.) er forholdsmessig lik mellom stasjonene.

Stasjonen har åpningstid hver mandag i sommerhalvåret og annenhver mandag om vinteren, med totalt 195 driftstimer fordelt på 39 dager årlig. Dette er vesentlig lavere enn for de øvrige stasjonene, som har mellom 50 og 250 åpningsdager per år.

Ved en nedleggelse vil abonnentene i området måtte benytte Rustmoen gjenvinningsstasjon. Dette innebærer en økt kjørelengde på om lag 13,4 km per tur, og for de nordligste innbyggerne kan avstanden øke til 22,2 km.

Besøksstatistikk

Tabell 1 - Viser registrerte ekspederinger pr stasjon i 2024

Gjenvinningsstasjon	Ekspederinger 2024	Gj.snitt ekspederinger pr dag
Frya	9.547	42
Rustmoen	6.168	31
Fåvang	1.047	21
Kvam	496	13

I tillegg til registrerte ekspederinger mottar alle stasjoner gratisleveranser fra husholdninger, som leverer avfallstyper inkludert i renovasjonsgebyret (trevirke, hageavfall, papp, metall m.m.). Andelen gratisleveranser antas å være forholdsmessig lik mellom stasjonene.

Tabell 2: Antatt anslått antall innbyggere som benytter gjenvinningsstasjonene

Gjenvinningsstasjon	Abonnenter	Anslått innbygger*
Frya	2.200	4.400
Rustmoen	2.700	5.400
Fåvang	1.100	2.200
Kvam	700	1.400

*Beregnet med et gjennomsnitt på to innbyggere per avtale. Tallene er basert på kommunenes gebyrregister, men usikkerhet i registreringene kan føre til mindre feilmarginer. Det er trolig en større andel som skulle vært overført fra Kvam til Rustmoen.

Åpningstider

Tabell 3: viser åpningstidene for gjenvinningsstasjonene

Gjenvinningsstasjon	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
Frya	07:30-15:30	11:30-19:00	07:30-15:30	07:30-15:30	07:30-15:30
Rustmoen	08:00-15:30	08:00-15:30	Stengt	11:30-19:00	08:00-15:30
Fåvang	Stengt	Stengt	11:30-19:00	Stengt	Stengt
Kvam – sommer	13:00-18:00	Stengt	Stengt	Stengt	Stengt
Kvam – vinter *	13:00-18:00	Stengt	Stengt	Stengt	Stengt

*Kvam er åpen annenhver mandag på vinteren og hver uke på sommeren. I fellesferien er stasjonen stengt for å sikre ferieavvikling.

Tabell 4: viser årlig driftstid pr stasjon

Gjenvinningsstasjon	Timer/år	Dager
Frya	2.000	250
Rustmoen	1.600	200
Fåvang	390	50
Kvam	195	39

Kjøreavstander

Tabell 5: Viser avstander mellom gjenvinningsstasjonene

Kommunegrense nord til Kvam	8,8 km
Kvam gjenvinningsstasjon til Rustmoen gjenvinningsstasjon	13,4 km
Rustmoen gjenvinningsstasjon til Frya gjenvinningsstasjon	23,2 km
Frya gjenvinningsstasjon til Fåvang gjenvinningsstasjon	15,9 km
Fåvang gjenvinningsstasjon til kommunegrense i sør	11 km

Dersom Kvam gjenvinningsstasjon avvikles, vil abonnentene måtte kjøre 13,4 km ekstra til Rustmoen. For de nordligste innbyggerne øker avstanden til 22,2 km.

Negative miljømessige konsekvenser ved avvikling

Vurderingen som ble gjort i utredningen fra 2003 fremhevet en risiko for økt misbruk av miljøstasjoner i fjellområdene og etablering av private fyllinger dersom Kvam gjenvinningsstasjon ble lagt ned. De samme utfordringene kan oppstå også nå, men omfanget vurderes å bli begrenset. Eventuelle brudd på forurensningsloven håndteres av Nord-Fron kommune i egenskap av lokal forurensningsmyndighet.

Miljøkrav og myndighetspålagte tiltak

MGRs virksomhet reguleres etter forurensningsloven, og tillatelse etter forurensningsloven stiller krav om:

- Tett dekke med avrenningskontroll for mottak og behandling av avfall.
- Klimavern (tak/vegger) for lagring av trevirke, EE-avfall, farlig avfall og andre fraksjoner.
- System for overvann og utslipp, samt rutiner for forurensningskontroll.

Kvam gjenvinningsstasjon oppfyller ikke disse kravene i dag. For å fortsette driften må følgende tiltak gjennomføres:

- Etablering av tett dekke med avrenningssystem
- Klimavern for lagring av avfallstyper
- Omlegging av infrastruktur og adkomst
- Administrasjonsbygg med kontor, garderobe og sanitærfasiliteter

Mindre gjenvinningsstasjoner kan til en viss grad oppfylle kravene ved bruk av containere som klimavern, men dette er mest effektivt der det finnes nivåforskjeller. Dette er ikke tilfelle på Kvam.

Økonomiske vurderinger og investeringsbehov

Drift

Driften av Kvam gjenvinningsstasjon utgjør i dag om lag 15–20 % årsverk og har årlige driftskostnader på rundt 125 000 kroner, hovedsakelig til hjullaster, strøm og vedlikehold. Transportkostnadene er anslått til ca. 150 000 kroner per år.

Investering

Kvam gjenvinningsstasjon oppfyller i dag ikke de miljøkrav som stilles i tillatelsen etter forurensningsloven. For å kunne videreføre driften må det etableres løsninger som sikrer tett dekke, avrenningskontroll og klimavern for flere avfallstyper. Dette er nødvendige tiltak for å forebygge forurensning og hindre spredning av forurenset overvann.

Basert på erfaringene fra Fåvang gjenvinningsstasjon, som ble oppgradert i 2019 til en kostnad på over 7 millioner kroner under gunstige grunnforhold, anslås investeringsbehovet for Kvam til 8–10 millioner kroner. Dette inkluderer nytt dekke, overvannssystem, fundamentering og nødvendige bygg. Usikkerheten er høy, særlig knyttet til grunnforholdene. Området består av et gammelt deponi med dårlig bæreevne, og det registreres årlige setninger. Det er ikke usannsynlig at store deler av massene må graves opp, sorteres og transporteres bort før et nytt tett dekke kan etableres. Slike tiltak vil både være teknisk krevende og kostbare, og kan føre til en vesentlig økning i det totale investeringsbehovet utover dagens estimat.

En så omfattende investering vil legge betydelig press på selskapets investeringsplan og økonomiske rammer. Når det samtidig er lavt besøkstall på stasjonen og korte åpningstider, fremstår investeringen som lite samfunnsøkonomisk lønnsom.

Ved en avvikling unngår selskapet dette investeringsbehovet, og kan i stedet prioritere midler til oppgraderinger på stasjoner med høyere trafikk og sikre at disse oppfyller myndighetspålagte miljøkrav.